

מסורת הש"ס

(א) [פסחים כג. מיר גג. מולין קט.]. (ב) ימות קו. פ"ג ע"ג ע"ד. (ד) ונחמס ל: (ה) [ג' ר' תפארת]. (ו) [ג' ר' ירמיהו]. (ז) [ג' ר' ירמיהו].

הגהות הב"ח (א) נ"ט מן ה"ט דא"ל פ"ג:

גילוי הש"ס נ"ט ו"א"ל אפ"ר"ג בורר. ע"ן כה"ל"ט פ"ג ד"מ ס"י ס"ז: שם אר"תא אר"ה. ע"ן כ"ג דף ק"ה ע"ה ט"ס ד"ה ס"ן נ"ח:

הגוזל ומאכיל פרק עשירי בבא קמא

קמ"ז

עין משפט

ג"ר מצוה

השפך הכל. כולה ביהד: כזדה השפך הכל. לדממטי ליה לנו ביהתא אחי ביה לדי תקלה: אין הכרעה שלישיה מרעם. טעם עמ"תן אחת אומר ולא כדברי אחד מהן שניהם לא הוכירו בית וזדה ויהי דמי הכרעה כגון אזי כזיה בין כזדה השפך הכל וז"ה אומרים בין כזיה ובין כזדה תעשה זילוף (ר"ג) אומר נעמא כזדה השפך הכל כזיה תעשה זילוף דעממא דמרייהו קמכרע והו לכו לגבי בית מרי ולגבי שדה מרי והלכתא כמרי שאין עומדין דברי יחד נמקום שנים דאחרי רבים להטות כמיב (שמות כג) כי הוא דקולי מטעמיה דכמה מדליקין (שבת דף כט.) אבל הכא דלתינה לא גלו דעתייהו דליהוי שום מידי חילוק בין בית לשדה טעמא דנפשיה קאמר: מעבורם. סינה רכזה שטובים זה רוחם והנהר: דאפסדת כוורי כזווא. ויטו כשכרו דקמני טול דינר כשכר שמה ממסד כלן ומעברני נותן לו אומר שכר משלם וממני נמי הרי הפסדו ניכר: דכזיה קא פסיד. שפך את יינו כזיה כשכרני: ירד להליל. ע"מ שמתן לו דמי שלו: ועלם שלו מאליו מהו. מי אמרין מעיקרא דאפקריה כזוד דמי ומחייב לו היאך לשומרי והדר זיה מריה מהפסקיה או דלמא כיון דסליק סליק: מן שמיא רמימו עליה. ויהי ליה דמי כאלו מת: לוינסו. נחמכר עמהם ארי והיה משמר כהמוניהם מחיות וליקטום: קדים רב ספרא. קודם שיחזיק בןן אחר שהרי הפקר היה: לרווחא דמילסא. שלא יהא ערעור כדבר: דורמסקינן

דרב ספרא שדר ליה חמרא ולא אכליה קדים ולא ספרא וזכה ביה א"ל רב אחא מדיפתו לרבינא למה ליה למזכי ביה נהי דכי אפקריה * אדעתא דאריה אפקריה אדעתא דכ"ע לא אפקריה א"ל רב ספרא לרווחא דמילתא הוא דעבר בעא מיניה רב מרבי ירד להציל ולא הציל מהו אמר לו וחו שאילה אין לו אלא שברו איתביה והשוכר את הפועל להביא

לגזר ועושה פסק ונכאשית הגז (מולין דף ק"ה). גבי ראשית הגז אין נוהג אלא כמרוצה וכמה מרוצה כ"ש אומרים שחיס ב"ה אומרים חמס ורבי ישמעאל אומר ארבעה וקרי נמי החס (דף ק"ה). לרבי ישמעאל הכרעה שלישיה ואותה הכרעה אין חשונה אפילו כדכח ודזיר דכתיב סבירא ליה למכרע פלגא כמר ופלגא כמר אכל החס לא ק"ל לא כמר ולא כמר והא דפרין כלל הני והא הכרעה שלישיה אין הכרעה ה"מ למיפך תלמיד הוא ואין הלכה כהכרעה תלמיד אכל עריסא קפרין דלאו הכרעה היא כלל ואז"ל הא דתניא כזיה מדכרין (ברכות דף מג.) כש"ה מנכרן על השמן ואח"כ על ההדס וז"ה אומרים מנכרן על ההדס תמילה וקאמר רב"ג אי חכרע שמן וזינו לרמו וליקטו החס לא וזינו אלא לרמו הלכך שמן עדיף וקאמר רבי יוחנן בגמרא הלכה כדברי המכרע לא שייכא היא הכרעה לשאר הכרעות שהשכח ליה פלגא כמר ופלגא כמר אלא דמפרש טעמא דמד מינייהו וס"ל כותיה לגמרי וכן כלל מקום שאם תנא אחד יסבור כתנא אחר לא יקרא בכך מכרע מדע מדאצטרין ר' יוחנן עלה למימר הלכה כדברי המכרע אע"ג דליה גופיה כזר אמר כזיה (שבת דף ע"ג) כל מקום שאחת מואל שנים חלוקים ואחד מכרע הלכה כדברי המכרע ש"מ דודאי לא שייכא להיהא הכרעה דשבת והכאה ולא קרי ליה הכרעה אלא מפני שהכרע דברי ז"ל דור על דברי ז"ה (ור"ח פ"י הכרעה שלישיה דור שלישיה כלומר תלמיד אהא ואין זו הכרעה כדאמר ר"ע תלמיד הוה ור"ג הוה מ"ל דור שני דהיינו נמי תלמיד אלא כך היה המעשה ונזיר (דף ג"ג) דקרי ליה הגמרא לז"ד של אחרים הכרעה שלישיה לישא דהך כזיה"ת דהכא נקט ור"ח כ"פ דפסחים (דף י"ג) גבי ר' מאיר אומר אובלין כל חמש רבי יהודה אומר אובלים כל כו' ר"ג אומר מולין אובלין כל ארבע ותרומה כל חמש וקאמר בגמרא ר"ג לאו מכרע הוא דעממא דנפשיה קאמר ולפי' הקו' ניחא אלא לפי' ור"ח אמאי לא מכרע הוא והא לאו תלמיד היה וי"ל דלאו מכרע הוא דלא עליהו קאי שלפניהם היה ופ"ה נראה לר"י עיקר וי"מ הכא טעמא דתשפך משום דריחא מילתא היא ואסור לוף משום דהו כשמהי ולא משום חשש תקלה ואין נראה דא"כ לא הו רבי ישמעאל מכרע אלא טעמא דנפשיה קאמר דקמאי לא אפילגי במיחש לתקלה ואין להקשות לפי' זה לאכזי דאית ליה (ע"ז דף ס"ו) גבי בת תיהא ריחא מילתא היא לימא דאמר כר"מ אמאי לא מייתי נמי החס אפלוגמא דאזי ורבא פלוגמא דב"ש וז"ה דהכא איכא לוימר דאזי א"ש כז"ה ומדור בה דריחא מילתא היא ליחשב הנאה והחס לענין איסור הנאה יין נפק איירי ודוקא לענין תרומה טמאה הכא המתורת כהנאה ריחא לאו מילתא ליחשב כשהיה וע"ג דמייתי החס היהו דמור שטוקו כממון של תרומה והיהו דהרודה פת חמה והיתה ע"ש חמיה של יין של תרומה החס ודאי כי ריחא מילתא ואסור כהנאה יש לנו כמו קן לאסור הפת לאכול לורים שנקלטו מן הכמון או היין של תרומה אכל ריחא לחודיה כגון כי מיהא וזילוף לא הו כשהיה ומור כתרומה: (ועי' ט"ו ע"ו סו: ד"ה אמר רבא): אדעתא דאריה אפקריה כו'. לא דמי להא דאמר באלו מניאות (ב"מ ד' מ.) המגיל מן הארי ומן הדוב כו' הרי הוא שלו מפני שהבעלים מתיישבים מן דהס ודאי שהארי נא לערוף כדמשמע המגיל מן הארי מתיישב לגמרי אכל הכא הארי היה עמהם והיה מלוה אותם לשמור בהמותיהם מחיות וליקטום וק' שהיו נותנים לו לאכול חמור בכל יליו ואפשר שפעמים היה שבע ולא אכיל הלכך אין מפקיר אלא אדעתא דאכיל ליה אריה והא לא אכיל ליה: להביא

לעשות זילוף אחר שימיישן מעט ועוד יש ממך דשאני החס כדהיה נזירה ליכא הפסד כהן דכי יהי דהיה תרומה מעיקרא ה"ג היא אחר שזרעה ולכן לביע מישינן לתקלה אכל הכא דאיכא הפסד לגמרי ששפך הכל איכא מאן דלא חייש לתקלה ולפי' זה קשה דקאמר בפרק כל שעה (פסחים דף ג'.) וס' מדליקין כפת ובשמן של תרומה שנטמאה ואמר אכזי עלה משמיה דרבי ינחן בר מרמא אמר רב הונא לא שנו אלא פת אכל חוטינן לא שמה יכא בהן לדי תקלה ורבי יוחנן אמר אפי' חוטינן ומוקמינן לה בשליקתא ומאיספתא מכלל דרב הונא אפילו בשליקתא ומאיספתא לא הוה שרי אלאמה משום תקלה מפסדי ליה לכהן לגמרי וי"ל דלא פליגי דרב הונא לא איירי בשליקתא ואיכא נמי שרי בענין זה והשתא ליכא פסקא כיון דכיוול לשלקו ולמאכו ולהחזיק בהן:

הברעה שלישיה. נראה לר"י עיקר כפ"ה לדעת ג' הוא דמנאי קמאי בין גילו דעתם שיש שום חילוק בין בית לשדה אכל ההוא דקולי מטעמיה דכמה מדליקין (שבת דף כט.) וס' ד"ה בין הויה הכרעה דרבי אליעזר קאמר בין מן המוכן בין שלא מן המוכן טמא רבי יהושע אומר בין מן המוכן כו' טהור ר"ע אומר מן המוכן טמא שלא מן המוכן טהור וככיה (שם דף ע"ג) כדהיה חשיב ליה הכרעה אי לאו משום דר"ע תלמיד הוה ועוד דהדר ביה ר"ע לגבי רבי יהושע והיהו דהתם לא ישחטקו גופו בין נתמין בין כזוין חשיבא הכרעה דמנאי קמאי גילו דעתם דשייך לפלוגי בין חמין לזוין אכל הן דשעמתינן לא גילו דעתם חשיב ליה הכרעה שלישיה וכן כזויר פ' כ"ג (דף ג'.) וס' ד"ה (ב"ד) גבי ר"א אומר [וקייסין] הראשונים [מקלתי] הוין אומרים חזי קב עלמות כו' החס נמי קרי ליה הכרעה שלישיה דמנאי קמאי לא גילו דעתם דשייך לפלוגי בין תרומה לקדשים

השפך הכל. כולמו השפך יחד ולא לוף דילמא אדמוקף קלי קלי אפילו כו' ביום אחי למשחיה (פסחים כ"ג.) אמר ר' ישמעאל ב"ר יוסי. כמה שנים אחר בית הלל וביה שמיא היה (שם.) ובשורה תשפך הכל. שאין חולטין שבה והא לא אמרין שנייהם בית ללוה. דלחסי אחי ביה לדי תקלה (שם.) איכא דאמר. לשהיה מעשית כ' ח' מן השדה לביה לא חוטינן. אלא כיון תפסה זילוף כו' (שם.) אמרו לו. נני דורי. אין הברעה שלישיה מכרעה. דהה שניה שלישיה היא ח' שניה שמיא ויהי הכל לא הוכירו לגלות דעתם דהיו חוטינן לתקלה כלל. דאי הו אמרו לה' כ"ש אומרים בין כזיה בין כזיה השפך הכל וז"ה אומרים בין כזיה בין כזיה תעשה זילוף ותנא לא להכרע ולתמ. כזיה כזיה כזיה כ"ש. היא הכרעה. אכל השתא דלא הוכירו בית וזדה טעמא אחרתא הוא ולא חסוס תקלה. ור' ישמעאל חייש לתקלה. הייט תנאי (שם כ"ג.) דהכרע לזון קב מחוטינן הוין חוטינן וז"ה חוטינן וז"ה שלישי ומכרע השתא כהדר מהן או בכל הדבר או בחזיו סה וכתלי סה (חולין פ"ד. ע"ה בארובה.) וזיר ג' וזו שאריות. כניחומא. שאילה נזולה שאלת ונחמס: (י"ב שאלת וזאשיק עליה (שם כ"ב).)